YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
2 päivänä toukokuuta 1996 *

Asiassa C-253/95,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Claudia Schmidt, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään liittovaltion talousministeriön Ministerialrat Ernst Röder ja saman ministeriön Oberregierungsrat Bernd Kloke, prosessiosoite D-53107 Bonn,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut sille EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan 3 kohdan ja tämän direktiivin 44 artiklan 1 kohdan, niitä yhdessä tulkittuna, mukaan kuuluvia velvoitteita, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY (EYVL L 209, s. 1, jäljempänä direktiivi) noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat tarpeen ja toissijaisesti koska se ei ole ilmoittanut näistä toimenpiteistä viipymättä komissiolle,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. A. O. Edward sekä tuomarit J.-P. Puissochet, P. Jann (esittelevä tuomari), L. Sevón ja M. Wathelet,

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.3.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 20.7.1995 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut sille EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan 3 kohdan ja tämän direktiivin 44 artiklan 1 kohdan, niitä yhdessä tulkittuna, mukaan kuuluvia velvoitteita, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY (EYVL L 209, s. 1, jäljempänä direktiivi) noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat tarpeen ja toissijaisesti koska se ei ole ilmoittanut näistä toimenpiteistä viipymättä komissiolle.

2 Direktiivin 44 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava voimaan direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja

hallinnolliset määräykset 1.7.1993 mennessä ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3 Koska komissio ei saanut ilmoitusta Saksan liittotasavallan direktiivin noudattamiseksi voimaan saattamista oikeussäännöistä, komissio antoi 9.8.1993 Saksan hallitukselle virallisen huomautuksen kehottaen sitä esittämään huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

4 Saksan hallitus ilmoitti 5.11.1993 komissiolle, että direktiivin saattamista osaksi kansallista oikeusjärjestystä koskevat valmistelut olivat parhaillaan käynnissä, ja liitti vastaukseensa esityksen *Haushaltsgrundsätzegesetz*iä (laki budjettiperiaatteista) muuttavaksi toiseksi laiksi. Komissiolle ilmoitettiin 27.12.1993, että tästä laista oli äänestetty 26.11.1993. Tämä esitys, jonka tarkoituksena oli Saksan hallituksen mukaan saattaa kaikki julkisia hankintoja koskevat direktiivit osaksi kansallista oikeusjärjestystä, tulisi voimaan 1.1.1994.

5 Saksan hallitus toimitti edelleen 7.2.1994 komissiolle kaksi asetusesitystä, jotka koskivat budjettiperiaatteista annetun lain soveltamista.

6 Saksan liittotasavalta toimitti komission pyynnöstä lopulta 7.4.1994 komissiolle lopulliset versiot Verordnung über die *Vergabebestimmungen für öffentliche Aufträge*stä (asetus julkisia hankintoja koskevista sopimuksista) sekä *Verordnung über das Nachprüfungsverfahren für offentliche Aufträge*stä (asetus julkisia hankintoja koskevasta muutoksenhakumenettelystä). Nämä kaksi asetusta olivat tulleet voimaan 1.3.1994.

7 Koska näitä säännöksiä tutkittaessa kävi ilmi, että tarpeellisia toimenpiteitä direktiivin soveltamisen takaamiseksi julkisten palveluhankintojen alalla ei ollut

toteutettu, komissio osoitti 4.8.1994 Saksan hallitukselle perustellun lausunnon kehottaen sitä toteuttamaan tarpeelliset toimenpiteet direktiivin noudattamiseksi kahden kuukauden määräajassa.

8 Saksan hallitus väitti 29.9.1994 päivätyssä kirjeessä, että asetus julkisia hankintoja koskevista sopimuksista, joka oli hyväksytty budjettiperiaatteista annettua lakia muuttavan toisen lain perusteella ja jonka tarkoituksena oli saattaa osaksi kansallista oikeusjärjestystä kaikki Euroopan yhteisön julkisia hankintoja koskevat direktiivit, oli tullut voimaan 1.3.1994 tavarahankintojen ja rakennusurakoiden osalta ja että lainsäädäntömenettely, jonka tarkoituksena oli laajentaa asetuksen soveltamisalaa kattamaan palveluhankinnat, oli parhaillaan käynnissä. Saksan hallitus sitoutui lisäksi toimittamaan komissiolle muutetun asetuksen välittömästi sen tultua hyväksytyksi.

9 Koska komissio ei saanut mitään lisätietoja, se nosti esillä olevan kanteen.

10 Saksan hallitus ei kiistä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä. Se kuitenkin väittää, että välittömästi direktiivin täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymisen jälkeen liittovaltion talousministeriö ilmoitti asianomaisille tarjouskilpailuja järjestäville hankintaviranomaisille, että 1.7.1993 lähtien direktiivi oli julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten osalta välittömästi sovellettavaa oikeutta.

11 Saksan hallitus lisää, että lainsäädännön edellyttämät muutostyöt, joiden tarkoituksena on valmistella direktiivin saattaminen osaksi kansallista oikeusjärjestystä, ovat parhaillaan käynnissä. Se vetoaa tältä osin Verdingungsordnung für Leistungenia (järjestelmä hankintoja koskevista sopimuksista) koskevaan muutosesitykseen sekä esitykseen, jolla on tarkoitus korvata Verdingungsordnung für die Vergabe freiberuflicher Leistungen (järjestelmä palvelujen hankkimista itsenäisiltä ammatinharjoittajilta koskevista sopimuksista). Myös julkisia hankintoja koskevista sopimuksista annetun asetuksen muuttamista koskevaa esitystä, joka tekisi edellä mainituista kahdesta järjestelmästä velvoittavia oikeussääntöjä, oltaisiin juuri antamassa liittovaltion hallitukselle. Länderien hyväksyntää ei tosin vielä ollut saatu.

12 Aluksi on syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai oloihin vetoamalla perustella sitä, miksi se ei ole noudattanut direktiivissä säädettyjä velvoitteita ja määräaikoja (ks. etenkin asia C-259/94, komissio v. Kreikka, tuomio 6.7.1995, Kok. 1995, s. I-1947, 5 kohta).

13 Toiseksi perustamissopimuksen 189 artiklan 3 kohdasta käy ilmi, että jäsenvaltioiden on asianmukaisin täytäntöönpanotoimenpitein varmistettava yhteisön direktiivien täytäntöönpano. Vain erityisissä olosuhteissa eli erityisesti silloin, kun jäsenvaltio on jättänyt toteuttamatta vaadittavat täytäntöönpanotoimenpiteet tai on toteuttanut toimenpiteitä, jotka eivät ole direktiivin mukaisia, yhteisöjen tuomioistuin on antanut yksityiselle oikeussubjektille oikeuden vedota direktiiviin täytäntöönpanon laiminlyönyttä jäsenvaltiota vastaan. Jäsenvaltiot eivät voi tämän vähimmäistakuun, joka perustuu perustamissopimuksen 189 artiklan 3 kohdassa jäsenvaltioille määrättyyn direktiivin vaikutusta koskevan velvoitteen pakottavaan luonteeseen, perusteella jättää ajoissa toteuttamatta kunkin direktiivin tavoitteen edellyttämiä tarpeellisia toimenpiteitä (ks. erityisesti asia C-433/93, komissio v. Saksa, tuomio 11.8.1995, Kok. 1995, s. I-2303, 24 kohta). Saksan hallituksen esittämää direktiivin välitöntä oikeusvaikutusta koskevaa väitettä ei siten myöskään voida hyväksyä.

14 Koska direktiiviä ei ole saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä asetetussa määräajassa, on syytä katsoa, että komission tämän toteamiseksi nostama kanne on perusteltu.

15 Siten on syytä todeta, että jätettyään saattamatta voimaan säädetyssä määräajassa ne lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka ovat tarpeen direktiivin noudattamiseksi, Saksan liittotasavalta on jättänyt noudattamatta sille direktiivin 44 artiklan 1 kohdan mukaan kuuluvat velvoitteet.

Oikeudenkäyntikulut

16 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Komissio on vaatinut Saksan liittotasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Saksan liittotasavalta on hävinnyt asian, se velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut sille julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyn yhteensovittamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY 44 artiklan 1 kohdan mukaan kuuluvia velvoitteita, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

2) Saksan liittotasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Edward Puissochet Jann

Sevón Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 2 päivänä toukokuuta 1996.

R. Grass D. A. O. Edward

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja